

Stef Andries is... metaaldetectorist!

Stef Andries is oorspronkelijk afkomstig uit Zaventem, maar woont sinds 1999 in Steenokkerzeel. Naast zijn job heeft Stef nog tal van bezigheden. Zo heeft hij o.a. een eigen webdesign bedrijf, is hij actief bij de Steenokkerzeelse Raad van Lokale Economie, de Heemkring Ter Ham én is hij al meer dan 10 jaar metaaldetectorist! Via zijn website www.metaalverhaal.be of op zijn gelijknamige sociale mediakanalen kan je zijn verhalen en vondsten terugvinden. En... zwaai gerust als je hem bezig ziet met z'n metaaldetector op het veld.

Wat doet een metaaldetectorist juist?

Goed dat je de juiste benaming gebruikt, want vaak wordt er naar mij verwezen als 'metaaldetector', alsof ik het apparaat zelf ben *(lacht)*.

Een metaaldetectorist is iemand die met een metaaldetector op zoek gaat naar metalen objecten, meestal met historische of archeologische waarde. Ook magneetvissen valt onder de noemer metaaldetectie.

In mijn geval speur ik met mijn metaaldetector naar historische metalen voorwerpen die meer kunnen vertellen over de geschiedenis van onze mooie gemeente. Denk hierbij aan oude munten, gespen, musketkogels, middeleeuwse vingerhoeden, knopen, medaillons, Romeinse fibulae (mantelspelden), maar ook schrapnel (een granaatsoort) en kogelpunten uit beide wereldoorlogen.

Moet je een opleiding volgen om metaal te mogen detecteren?

Neen, althans niet in Vlaanderen. Je hoeft ook geen test af te leggen. In Vlaanderen mag iedereen vanaf 18 jaar met metaaldetectie beginnen, maar er zijn wel enkele regels waar je je moet aan houden. Ten eerste is het **wettelijk verplicht om eenmalig een gratis erkenning aan te vragen** bij het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Daarnaast moet je **altijd toestemming vragen aan de eigenaar** van de grond waarop je zoekt. Je mag **niet detecteren in natuurgebieden, bossen, archeologische sites of beschermde gebieden**.

Verder ben je **verplicht om alle vondsten die je doet te melden** op de website van het Agentschap Onroerend Erfgoed. Dit geldt voor alle objecten ouder dan 1946. Het melden van vondsten helpt om het cultureel erfgoed te beschermen en zorgt ervoor dat waardevolle objecten op de juiste manier gedocumenteerd worden. Door je vondsten te melden, draag je bij aan het Verhaal van Vlaanderen!

'Het idee dat je door metaaldetectie letterlijk een stukje verleden kan opgraven, is fascinerend.'

Vanwaar de interesse in het metaal detecteren?

Ik ben altijd al geïnteresseerd geweest in geschiedenis en het idee dat je door metaaldetectie letterlijk een stukje verleden kan opgraven, is fascinerend. Het is niet alleen het vinden van oude voorwerpen, maar het leren over de mensen die ze hebben gebruikt en de verhalen die deze objecten vertellen. En in de buitenlucht bezig zijn, is altijd een bonus!

Toen ik mijn eerste zilveren munt uit 1700 vond, sloeg mijn fantasie alvast op hol.

Ik stelde me voor dat een timmerman of andere ambachtsman deze munt als betaling had ontvangen van de heer van het Kasteel ter Ham. Wat als hij onderweg van de herberg de munt zou zijn verloren door een ongelukje met zijn geldbeugel?

Kan iedereen zomaar een metaaldetector kopen en aan de slag gaan?

Je kan inderdaad een metaaldetector kopen, maar je mag niet zomaar beginnen met zoeken naar archeologische vondsten. Het is wettelijk verboden om dit te doen zonder erkenning of de juiste

Foto: Stef Andries. Een vroeg-Romeinse fibula.

toestemming. Natuurlijk kan je in je eigen tuin naar een verloren voorwerp zoeken, maar waarom zou je geen gratis erkenning aanvragen? Zo kan je legaal op zoek gaan naar geschiedenis en met een gerust hart speuren, wetende dat je de regels volgt!

Wat is je meest indrukwekkende vondst en/of locatie waar je mocht zoeken tot nu toe?

De vondst die voor mij het meeste indruk maakte, was mijn eerste vroeg-Romeinse mantelspeld [fibula] die ik dit jaar vond. Na wat speurwerk bleek deze fibula te dateren uit de periode tussen de eerste eeuw vóór onze jaartelling en de tweede eeuw na Christus! Het was bijzonder om zo'n klein voorwerp in mijn handen te houden, omdat het een voorwerp was dat dagelijks en veelvuldig gebruikt werd door iemand die bijna 1.900 jaar geleden leefde.

De meest indrukwekkende locatie waar ik ooit mocht zoeken is het Prinsenhof in Gent. Als freelance-detectorist help ik archeologen bij opgravingen door metalen voorwerpen te zoeken in hun graafvlakken. Dit helpt hen om de lagen die ze onderzoeken beter te dateren.

In november 2024 werkte ik op de archeologische site van het Prinsenhof in Gent, waar ooit een middeleeuws kasteel stond. Dit kasteel was gebouwd op een motte, een kunstmatige heuvel, omgeven door een gracht. Het is bekend dat Keizer Karel -toen nog prins- hier werd geboren!

Foto: BAAC - De oranje zone is de archeologische site waarop Stef mocht zoeken. Rechts zie je het motte-eiland.

Tijdens mijn metaaldetectie-onderzoek in de voormalige gracht en op het eiland vond ik verschillende interessante voorwerpen. Een daarvan was een munt van Filips II, de zoon van Keizer Karel, te dateren uit 1555 tot 1598. Verder vond ik musketkogels, fraaie vergulde knopen en een glazen flessenhals met een loden 'ijkkring' uit ongeveer 1750.

Voor welke soort projecten kan een metaaldetectorist gevraagd worden?

Als metaaldetectorist kan ik voor verschillende soorten projecten gevraagd worden. In mijn geval is dit tweeledig: zowel privé als professioneel. Of je nu op zoek bent naar een avontuur in je eigen tuin of ondersteuning nodig hebt voor een archeologisch project, ik ben er om te helpen!

Als *particulier* kan je mij contacteren als je bijvoorbeeld wilt weten of metaaldetectie iets voor jou is of als je op een historisch interessante locatie woont, zoals een oude hoeve, en benieuwd bent of er interessante vondsten liggen. We kunnen samen op zoek gaan en als je de vondsten zelf wilt bewaren is dat geen probleem!

Als *Heemkundige* kreeg ik in augustus 2024, op vraag van Heemkring Ter Ham, toestemming van het gemeentebestuur om een metaaldetectie-onderzoek te doen rondom de pastorie van Perk, in aanloop naar de Open Monumentendag. Het leverde enkele leuke vondsten op, waaronder een munt van de Verenigde Nederlanden uit 1778 en een object dat we een 'UFO' noemen – een mysterieuze 'Unidentified Found Object'.

Professioneel kan ik gevraagd worden voor archeologische (voor) onderzoeken, waarbij mijn expertise wordt ingezet om metalen voorwerpen te vinden die helpen bij het dateren en documenteren van lagen op opgravingssites. Dit soort werk gebeurt vaak in samenwerking met archeologen om meer inzicht te krijgen in het verleden van een locatie.

Als je luidop mag dromen, wat/waar hoop je als metaaldetectorist nog te mogen zoeken?

Mijn droom is om een project op te starten in onze gemeente waarbij we samen met vrijwilligers en geïnteresseerden een archeologisch onderzoek doen in de tuin van mensen in het oude dorpscentrum. Het idee is om slechts één vierkante meter te onderzoeken, maar dit te doen volgens de professionele regels van archeologie, zoals bij het project 'Een Vierkante Meter, Iedereen Archeoloog' van SOLVA. Dit project toont hoe zelfs een klein oppervlak waardevolle historische informatie kan opleveren en inwoners actief kan betrekken bij lokaal erfgoed. Hopelijk kunnen we dit realiseren tijdens de volgende legislatuur!

Voor de geïnteresseerden: op vrijdag 24 januari 2025 geeft Stef een lezing over metaaldetectie. Reserveer snel je plaats op: www.heemkringsteenokkerzeel.be